

POSTANOWIENIE

Dnia 17 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa K. S.

przeciwko Ośrodkowi Sportu i Rekreacji w G.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 17 stycznia 2019 r.,

na skutek skargi powódki o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w G.

z dnia 2 czerwca 2017 r., sygn. akt IV P (...),

odrzuca skargę i odstępuje od obciążania powódki kosztami postępowania wywołanymi wniesieniem skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku.

UZASADNIENIE

Powódka K. S. wniosła o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w G. z 2 czerwca 2017 r., sygn. akt IV P (...), oddalającego powództwo wniesione przeciwko Ośrodkowi Sportu i Rekreacji w G. o zapłatę kwoty 18.359,46 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu.

Powódka zaskarżyła powyższy wyrok w całości, zarzucając: 1) naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 139 k.p. przez przyjęcie, że mimo spełnienia przesłanek ustawowych uwzględniających zastosowanie wobec powódki systemu pracy przerywanej, Sąd orzekł, że powódce nie przysługuje

wynagrodzenie należne za przerwy w pracy tylko dlatego, że zakład pracy nie wprowadził formalnie systemu pracy przerywanej, stosując ten system wobec powódki bez podstawy prawnej; 2) naruszenie prawa procesowego, w szczególności art. 232 k.p.c. przez oddalenie wniosku powódki o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości ze znajomością księgowości pracowniczej wnioskowanego w celu udowodnienia wysokości dochodzonego roszczenia, którego powódka nie była w stanie precyzyjnie określić, nie mając dostępu do dokumentów źródłowych prowadzonych przez księgowość pozwanego.

Skarżąca wskazała, że poniosła szkodę pozostającą w związku przyczynowym z zaskarżonym wyrokiem, bowiem nie uzyskała należnego jej wynagrodzenia za stosowanie przez pracodawcę - bez dodatkowego wynagrodzenia - przerw w pracy, oraz poniosła koszty procesu i koszty zastępstwa procesowego pełnomocników uczestniczących w dotychczasowym postępowaniu sądowym. Wyjaśniła, że zaskarżony wyrok nie może być wzruszony w drodze innych środków prawnych z uwagi na oddalenie wniosku powódki o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty od apelacji i w konsekwencji prawomocne odrzucenie apelacji powódki.

Pozwany, w odpowiedzi na skargę, wniósł o jej odrzucenie. Zdaniem pozwanego, skarga nie spełnia wymagań wskazanych w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c., ponieważ powódka nie wskazała przepisu prawa, który został naruszony na skutek wydania zaskarżonego wyroku. Ponadto, zdaniem pozwanego, powódka nie uprawdopodobniła, że w wyniku zaskarżonego wyroku została jej wyrządzona szkoda, w efekcie skarga nie spełnia wymogu, o którym mowa w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. W przypadku stwierdzenia przez Sąd, że nie zachodzą przesłanki do odrzucenia skargi, pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi jako oczywiście bezzasadnej, ewentualnie o jej oddalenie. W każdym przypadku pozwany wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlega odrzuceniu z dwóch powodów. Po pierwsze, co do zasady skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji. Skarżąca wniósła

skargę od orzeczenia pierwszej, a nie drugiej instancji, co oznacza, że nie może zostać przyjęta na podstawie art. 424¹ § 1 k.p.c. Pozostaje podstawa z art. 424¹ § 2 k.p.c. Z regulacji tej wynika, że skarga przysługuje także - w wyjątkowych wypadkach - od prawomocnego wyroku sądu pierwszej lub drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, chociaż strony nie skorzystały z przysługujących im środków prawnych, jeżeli niezgodność orzeczenia z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, chyba że jest możliwa zmiana lub uchylenie orzeczenia w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych. A zatem wyjątek od zasady określonej w art. 424¹ § 1 k.p.c. uzależnia dopuszczalność skargi od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: po pierwsze - istnienia wyjątkowego wypadku, który uniemożliwił wniesienie środka odwoławczego lub środka zaskarżenia i po drugie - występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego. Oznacza to obowiązek przedstawienia wyodrębnionej, poprawnej jurydycznie argumentacji, z której będzie wynikało, jakie podstawowe zasady porządku prawnego lub konstytucyjne wolności albo prawa człowieka zaskarżony prawomocny wyrok narusza i na czym polegała obraza przepisów (przepisu) mających podstawowe znaczenie dla ich ochrony (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2006 r., II CNP 2/06, OSNC 2006 nr 6, poz. 112; z dnia 29 sierpnia 2012 r., IV CNP 29/12, LEX nr 1231592; z dnia 8 sierpnia 2013 r., III CNP 20/13, LEX nr 1375396) oraz wykazania, że nieskorzystanie z przysługującego stronie środka prawnego spowodowane było wyjątkowymi okolicznościami obiektywnie uniemożliwiającymi jego wniesienie (por. także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2007 r., I CNP 5/07; LEX nr 1001231 i z dnia 22 marca 2007 r., II CNP 35/07, LEX nr 308859). Wymagania tego skarżąca nie spełniła w odniesieniu do kwalifikowanej bezprawności wyroku Sądu pierwszej instancji. Także w odniesieniu do zamknięcia drogi do instancji odwoławczej, skarżąca nie powołała się na wadliwość postępowania prowadzącego do odrzucenia apelacji, a tylko wtedy można by stwierdzić, że z przyczyn od niej niezależnych nie jest możliwa zmiana lub uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji.

Podkreślić też trzeba, że skarżąca nie wskazała przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny. Tymczasem konstruując skargę, ustawodawca wyraźnie oddzielił podstawy skargi (art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c.) od przepisów (przepisu), z którymi zaskarżony wyrok jest niezgodny (art. 424⁵ § 1 pkt 3). Nie wszystkie zatem wady postępowania poprzedzającego wydanie skarżonego wyroku, wytykane w ramach obu podstaw, powodują niezgodność wyroku z prawem, a jeśli tak się dzieje, to przepisy wskazane jako naruszone w ramach podstaw nie muszą być – i często nie są – tożsame z przepisami (przepisem), z którymi wyrok jest niezgodny. Z tych względów osobnym wymaganiem konstrukcyjnym skargi jest wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny; ma ono charakter samodzielny, niezależny od innych wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. Spełnienie wymagania określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. polega na wskazaniu konkretnego przepisu prawa, tj. numeru artykułu (paragrafu, ustępu), oraz aktu prawnego z podaniem miejsca publikacji, ewentualnie jego „wersji”, jeżeli był nowelizowany. Należy przyjąć, podobnie jak Sąd Najwyższy w postanowieniu z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05 (OSNC 2006 nr 7-8, poz. 140), że samo tylko odwołanie się przez skarżącego do podstaw skargi lub ich uzasadnienia nie stanowi spełnienia wymagania, o którym mowa w tym przepisie. Instytucja skargi o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem została ustanowiona w celu stworzenia możliwości realizacji uprawnień wypływających z art. 417¹ § 2 k.c., zagwarantowanych w art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, przewidującym odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez niezgodne z prawem działania przy wykonywaniu władzy publicznej, jest zatem oczywiste, że niezgodność z prawem uzasadniająca odpowiedzialność Skarbu Państwa musi być – już na etapie wnoszenia skargi – jasno określona przez wskazanie przepisu, z którym skarżone orzeczenie jest niezgodne. W wyroku z 12 lipca 2011 r., SK 49/08 (OTK-A 201 nr 6, poz. 55) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że komentowany przepis – w zakresie, w jakim przewiduje odrzucenie skargi bez wezwania do usunięcia braków – jest zgodny z Konstytucją RP, podkreślając, że wymaganie wskazania przepisu, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny, stanowi najistotniejsze z sześciu wymagań konstrukcyjnych, które musi spełniać skarga. Wymaganie to oddaje istotę skargi („jej jądro”) jako środka, którego celem

jest wykazanie niezgodności zaskarżonego orzeczenia z prawem, a więc z konkretnym przepisem obowiązującego prawa.

Biorąc to pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ k.p.c. odrzucił skargę. O kosztach postępowania wywołanego wniesieniem skargi orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Odpowiedź na skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku nie realizuje tak określonego celu, gdyż – w ujęciu obiektywnym – wnosząc ją stronę nie obciążają negatywne konsekwencje stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. W związku z tym, w ocenie Sądu Najwyższego, względy słuszności, które ma na uwadze art. 102 k.p.c., przemawiają przeciwko obciążaniu powódki kosztami postępowania.